

REDAKČNÍ ÚVODNÍK / EDITORIAL COMMENT

Různé metodologické možnosti historického a orálně-historického výzkumu / Different methodological opportunities of historical and oral-historical research

Marie Fritzová

Těší nás, že obsah dalšího čísla časopisu MEMO můžeme charakterizovat jako multidisciplinární, a to v tom nejširším slova smyslu. Právě vycházející číslo 1/2023 je pestré jak tematicky, tak také co do rozsahu teoretických a metodologických postupů, které jsou využity v jednotlivých studiích. Nejedná se totiž jen o tematickou pestrost, ale také o rozličná metodologická a teoretická východiska, která jednotlivé studie využívají.

Hned v úvodu čtenářům představíme velice kvalitní studii, založenou na pečlivém vytěžení archivních materiálů. Text Michala Louče nás seznámí s doposud nepublikovanými prameny o životě Ericha Kulky, zapomenutého orálního historika. Michal Louč detailně, ale zároveň kontextuálně (tj. životní příběh je zasazen do celoevropského historického dění), představuje pohnutý život této zajímavé osobnosti. Kromě jiného byl totiž Erich Kulka několikrát vězněn. Poprvé byl v roce 1939 zatčen gestapem a uvězněn ve Vsetíně a v Brně. Dále pak mezi léty 40-45 prošel koncentračními tábory Dachau, Sachsenhausen, Neuengamme a Osvětim-Březinka. V době totality se nakonec rozhodl pro odchod do exilu nejprve do Rakouska a poté do Izraele. Vědecký přínos Ericha Kulky tkví ve využívání orálně-historické praxe a autentické dokumentace osudu židovského obyvatelstva během holocaustu, ale také osudu Židů v československé armádě.

Metodologicky můžeme druhou studii označit za klasickou, orálně-historickou práci. Autorka Petra Botková zdařilým způsobem analyzuje fenomén bezdomovectví v polistopadové době. Výzkum je založen převážně na rozhovorech, které autorka sama uskutečnila a analyzovala. Orálně-historický výzkum byl realizován s deseti narátory. Celé téma je zasazeno do širšího historického kontextu. Autorku zajímalo nejen to, jak se lidem bez domova žije dnes, ale snažila se zachytit také jejich úhel pohledu na život na ulici před rokem 1989 a v 90. letech. Téma je zajímavé především tím, že skutečně naplňuje základní ideu orální historie, kterou je dávat hlas opomíjeným vrstvám společnosti.

Třetí studie Víta Janalíka zasvěceným způsobem představuje možnosti využití metody orální historie ve výuce s přihlédnutím ke strategickým dokumentům, především k dlouhodobě očekávané *Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*, i analýzou zahraničních (německých) výukových materiálů.

Poslední studie tohoto čísla se tematicky vrací k pandemii covid-19. Věra Jančová se zamýšlí nad možnostmi distanční a online výuky, která musela být zavedena v době pandemie do výuky ve věznicích. Téma je více než aktuální a otevírá mnohé otázky spojené s touto problematikou, která by si zasloužila daleko více pozornosti.

Rádi bychom také upozornili na inspirativní rozhovor Michala Ježka, který se tentokrát na životní osud doptával prvního generálního ředitele Českého rozhlasu, Vlastimila Ježka. Závěr letošního prvního čísla je věnován zprávě z mezinárodní konference *Rozdělení, přesto stále spolu COHA 2023*, která se letos uskutečnila v Bratislavě a o jejímž konání jsme vás informovali v čísle předchozím. Zprávu z konference pro MEMO laskavě sepsal jeden z jejich aktivních účastníků, Tomáš Razím.